

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus

Kaina. 8 mėnesiams: kariškiams 6 aukštinai. Atskiri numeriai 60 skatiku.

Eina vieną kartą į savaitę.

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyrius (Gedimino g-vė Nr. 19).

Nr. 32

Kaunas, gruodžio mėn. 23 diena

1919 m.

A. A.

Ko liudi girele,
Ko ūži, vaitoji?
— Šaulių bernelių
Netekus raudoji.

Kovoje su vokiečiais kolčakais žuvo partizanai:

Kelpšas, mokytojas iš Gruzdžių, **Ružinskas**, iš Taločių, Šiaulių val., **Birgila**, **Rozinas**, **Burba I**, **Burba II**, **Kačanauskas** ir **Vitkauskas** iš Skaudvilės ir Kurtavėnų val.

Iš Lietuvos Kariuomenei Įsakymų Nr. 203.

1919 m. Gruodžio mėn. 10 d., Kaunas.

Dėl pabėgusių iš kariuomenės.

§ 1.

Papildymui „Lietuvos Kariuomenei“ įsakymo Nr. 152 § 1 paaiškinu, kad visos dar neužbaigtos bylos apie pabėgėlius iš kariuomenės ar tiesiog nuo mobilizacijos pasislėpusius, jei jie savo noru stos arba sugauti iki nurodytam Nr. 152 įsakyme laikui, tai yra Spalio mėn. 7 d. įsakau numarinti, o kaltinamuosius pasiųsti veikiančion armijon.

Nėstojusi iki nurodytam laikui traukti atsakomybėn sulig įstatų.

Savanorijų Paliuosavimas.

§ 2.

Visi kareiviai — savanoriai ištarnavę Lietuvos Armijoj vienus metus, gali pasiluosuoti nuo kariškos tarnybos, jei juos neličia paskelbtas naujokų gimusių 1896, 97, 98, 99 ir 900 metuose kariuomenėn šaukimas.

§ 3.

Savanorius, išreiškusius norą, paliuosuoti sulig šio įsakymo § 2, Dalių vadams ir viršininkams prisi- laikant veikiančių taisyklių, patiems liuosuoti nuo kariškos tarnybos ir nuo savės išdavinėti jiems tame būdymus.

Už Krašto Apsaugos Ministerij ir Vyriausiąjį Kariuomenės Vadą Jo Padėjėjas Pasirašė: Karininkas Merkis. Mobilizacijos Dalies Viršininkas Kapitonas Gedravičius.

1919 m. Lapkričio 27 d., Kaunas.

Lietuvos geležinkelių militarizavimas.

Žiniai ir vadovavimui skelbiamas Laikinosios Vyriausybės š. m. Lapkričio 25 dienos Įsakymas:

„Visi Lietuvos geležkeliai, kaip perimti nuo Vokiečių taip ir tie, kurie artimiausiu laiku bus perimti, militarizuojami nuo šio mėn. 26 d. Visi geležkelių tarnautojai, esantieji toje dienoje Geležkelių Valdyboje tarnystėje skaitos mobilizuotais, pasilieka ant savo vietų ir be Krašto Apsaugos Ministerijos žinios ir sutikimo negali apleisti tarnystės.

Už visus tarnystės prasikaltimus geležkelių tarnautojai atsakys sulig karo įstatų. Prasikaltėlius, kurie turės būti baudžiami pagreitintu karo teismu, siųsti del teismo Geležkelių Karo Viršininkui, su platesniais ištyrimais Armijos Teismo Valstybės Ginėjui.

Drausmės bausmę ant žemesniųjų geležkelių tarnautojų uždeda geležkelio ruožo komendantas pristačius aukštesniems geležkelio Viršininkams. Drausmės bausmė aukštesnių tarnautojų linijos priklauso nuo Vyriausio Kariuomenės Vado. Drausmės bausmės ant tarnautojų turi būt dedamos priliginant prie drausmės statuto. Įtariamus pataikavime mūsų priešams talpinti belaisvių stovyklėn, Generalinio Štabo Viršininko įsakymu, jei jie nėra prasikaltę, kad būtų patraukti teisman. Visiems geležkelių tarnautojams ir jų šeimynoms išdavinėti maisto produktus iš Armijos Intendros algos sąskaiton prisilaikant kareivio dienos davinio. Kitus aprūpinimo daiktus, kaip tai apsiavimą, apsiavimą ir t. t. išdavinėti sulig išteklius.

Ministeris pirmininkas pasirašė: E. Gaivanauškas, Krašto Apsaugos Ministerijos Valdytojas ir e. p. Vyriausiojo Kariuomenės Vado Generolas-Leitenantas Liatukas, Susisiekimo Ministeris V. Carnockis. Krašto Apsaugos Ministerijos Valdytojas ir e. p. Vyriausiojo Kariuomenės Vado Pasirašė Generolas-Leitenantas Liatukas, l. e. p. Generalinio Štabo Viršininko Generolas-Leitenantas Nastopka.

Lietuvos TSR
VALSTYBINĖ
BIBLIOTEKA

P 32-588

Mūsų armijos darbuotės apžvalga.

(Gruodžio 10 — 20 d. 1919 m.)

Santykiai su lenkais.

Okupuotose vietose lenkai pradėjo daryti dideles maisto rekvizicijas. Paskui tą maistą gabena į Vilnių. Vietos žmonės labai priešinasi toms rekvizicijoms ir kiek galima stengiasi nieko neduoti. Lenkams dažniausia priseina imti jėga. Del tosios priežasties, įtariant, kad žmonės tyčia neduoda, paskutiniomis dienomis lenkai suėmė 28 lietuvius viršaičius ir išvežė į Suvalkus.

Be to paprasto plėšimo, kurį lenkai švelniai vadiną rekvizicijomis, dar pažymėtinas lenkų jėgų spietimas Suvalkijoje Punsko rajone ir Kaunijoje Širvintų rajone. Lenkai kartais giriasi, kad jie nori pulti Kalvariją ir tuo būdu turėti savo rankose ir saugoti Suvalkų—Alytaus gelžkelį, kad galėtų tiesioginiai susisiekti su Vilniumi.

Antra tarus, jėgų spietimas turi sąryšio su einamais plėšimais, kitaip tarus rekvizicijomis. Kuomet reikia suimnėti tokis viršaičių skaičius ir veik prie kiekvienos grytelės prievarta imti, tai reikia turėti daugiau asmenų, kurie tą plėšimą vykdytų.

Lenkai, matomai, stengiasi susilaikyti nuo puolimų, nes kareiviai sakos nenorj čia kariauti ir vadų norai kartais lieka neįvykdintais. Bet visgi susidūrimų atsitinka.

Gruodžio 12 d. susitiko mūsų ir lenkų žvalgai tarp Sližių dvaro ir Žuvintų kaimo. Lenkai atsitraukė Gelvonių link.

Tą pat dieną lenkai bandė eiti pasiplėšti į kaimus Smilgių ir Salakų rajone, bet juos atrėmė mūsų partizanų būriai.

Gruodžio 13 d. Žežmarių rajone Kartinių kaime lenkai puolė mūsų patrulius.

Pažymėsiu dar vieną apsirėškimą, kursai gal liūdią, kad Lenkija pergyvena Rusijos laikus, kuomet joje pradėjo tvėrtis Bočkarevos bataljonai. Suprantama dar pavieniai atsitikimai, suprantama, kuomet opiu laiku, ginant miestą, kovose dalyvauja ir moters. Bet kuomet toksai apsirėškimas pereina į masinį, tai jau nenormalumas. Nesenu laiku į Vilnių atvyko moterų pulkas.

Dauguvos frontas.

Kalbamu laikotarpiu Dauguvos fronte svarbesnių nuotikių nebuvo. Kasdien čia stipresnė, čia lėtesnė artilerijos ir šautuvų ugnis.

Gruodžio 10 d. prieš artilerija apšaudė Naujuosius Šventėnus. O prie Bombaniškių, šautuvų ir artilerijos ugnies palaikoma, jų grandinė bandė slinkti pirmyn. Bet mūsų artilerijos apšaudyta, veik priversta buvo atsitraukti.

Gruodžio 11 d. šaudymasis kulkosvaidžiais ir šautuvais ties Pristan.

Gruodžio 12 d. pastebėtas didesnis bolševikų gurguolių ir raitelių judėjimas ties gelžkelio stotimi Liksna. Mūsų artilerijai apšaudžius įneštas sumišimas į jų eiles.

Gruodžio 13 d. ties Bombaniškiais mūsų žvalgai persikėlė ties Dauguva ir išvaikė prieš sargybas.

Gruodžio 14 — 20 d. lėtas šaudymasis. Prieš apšaudė įvairius barus, ypatingai Osinovką ir Bombaniškius.

Bermontininkų frontas.

Noroms nenoroms vokiečiai visgi turėjo nešdintis iš Lietuvos. Ir išeidami stengėsi nevykdinti savo priedu. Amuniciją ir ginklus vežėsi, ėjo keliais, o nevažiavo gelžkeliais. Teisinosi einą keliais, nes girdėjo, būk vokiečių valdžia nepatenkinta bermontininkais ir net žada juos nuginkluoti. Eidami pėsčiais manė išvengs nuginklavimo. Keistoku išrodo ir bermontininkų koncentravimas Mažoje Lietuvoje, einantis veik visų mūsų parubežiu. Ir Mažoje Lietuvoje jie plėšia žmones, nes plėšikui sunku atsisakyti nuo savo pašaukimo.

Bermontininkų gi vadai nesislepia savo monarchiniais siekais, o Rossbach Tauragėje net išsitarė, kad pavasary jie vėl gal turės „darbo“. Apskritai jie norėtų matyti kaizerio Vokietiją ir tuo tikslu neatsisakys nuo sukilimų, perversmių.

Gruodžio 14 d. mūsų kariuomenė išėjo ant linijos: Skaudvilė — Šauliai — Ivoniškis — Rietavas — Plungė, o kitą dieną visose vietose atsirėmė į Mažosios Lietuvos rubežius, kur ir išstatė sargybas.

Karininkas S — tis.

Antrą karą laimėjus.

Lapkričio 23 d. sukako lygiai metai, kai mūsų kariuomenė ėmė gyvuoti. Ir ta taip svarbi mūsų istorijos diena perėjo beveik visai nepastebėta, jokiomis išskilmėmis ar kuo kitu nepažymėta. Nepažymėjo tos dienos visuomenė, nepažymėjo jos kuo nors ir kariuomenė. Ir nenuostabu, kad kariuomenė tos dienos nepažymėjo: ne išskilmėms dabar laikas, bet darbams, o darbą didelį, didelį mūsų kariuomenė per tuos metus padarė.

Bet čia klaida buvo pasakyta: lapkričio 23 dieną 1918 m. išėjo pirmas Krašto Apsaugos Ministerijos įsakymas. Taigi ta diena yra tai tik pirma papirinė kariuomenės tvėrimo diena. Iš tikrųjų kariuomenė pradėta sudaryti daug vėliau. Dar ir per Kalėdas Vilnių ir 100 kareivių nebuvo, o kelios dienos vėliau iš pirmo pulko (dabar Gedimino) pasididžiuojant buvo pranešta, kad pulkas jau turi 15 kareivių.

Taigi ir metų dar nesukako, kai mūsų kariuomenė ėmė iš tikrųjų tvėrtis, bet per tą trumpą laiką jau didelių darbų yra padariusi; jau 2 karu išlošė, jau 2 priešū iš Lietuvos išviję.

O priešai tie buvo ne menki: skaitlingi savo pulkais bolševikai, kurie kartais po 20 prieš vieną mūsų kareivį stodavo, ir karuose užgrūdinti, prityrę ir nuo galvos ligi kojų ginkluoti vokiečiai. Tokie priešai buvo verti senos prityrusios kariuomenės. Bet stojo prieš juos mūsų jaunutėlė, dar tebesiorganizuojanti kariuomenė... ir sulaužė juos. Taigi dviguba garbė mūsų kariuomenėms!

Bet mes, atsimindami garbingus savo kariuomenes žygius, galime jais ne tik didžiuotis, bet ir dideliu pasitikėjimu bei viltimi savo Tėvynės ateitin žiūrėti. Tokius garbingus žygius galėjo padaryti tik kariuomenė, išaugusi iš sveikos bei tvirtos tautos. O tauta, savo dvasia galinga, drąsiai savo ateitin gali žiūrėti: ji pasieks tai, ko ji yra užsigėidusi, prie ko ji žengia.

Suliepsnoja Žemaičiai Bermonto plėšikų deginami, suaimanavo kankinami, žudomi ir skaudžiamai žmonės. Ir užgirdo tą balsą mūsų kareivis ir didžiu rūstumu jam

akys užsidegė ir griebėsi jis kardo, bet... pajuto, kad jam „globėjų“ rankos surištos.

Ir nusiminė, ir nuleidęs galvą tylėjo, ir klausėsi, kaip broliai piktųjų Vanagų draskomi. Bet neiškentė ilgai: smarkus drąsus truktelėjimas ir krito nuo rankų pančiai, ir ištraukė kalaviją savo baisiąją, kerštingąją ir aukštai ją iškėlęs nuleido ant pyktųjų plėšikų sprandų, kad tie, tartum perkūno trenkti, krito parblokšti ties Radviliškiu, ir sudrebėjo kituose savo lizduose: baisi, begailėstinga mirtis visiems jiems įakis pažvelgė.

Žemaičių išvadavimas, žygiai prieš vokiečių plėšikus dar garbingesni, negu žygiai prieš bolševikus.

Regėję mūsų ties Radviliškiu, pasakoja, kad ji reikia lyginti prie pačių garbingųjų mūsų tautos veikalų, prie pačių žymiųjų kovų mūsų istorijoje. Ir ne avinų būrį ten mūsų kareiviai sutiko: vokiečiai gynėsi drąsiai, gynėsi galingai, tvirtai, kulkosvaidžiais, patrankomis pasišiaušę, gynė kiekvieną savo žingsnį ir vistiek lietuvių kalavija juos nugalėjo.

Mūsų kareivis savo sunkia koja stovi dabar ant vokiečių valstybės sienos, stovi ir būdriai seka, ką nugalėtas priešas daro ir... laukia įsakymo!

Ir atsiduso išvaduoti iš baisaus prakeikto jungo žemaičiai, atsiduso ir visa Lietuva.

Bet ne! Ne visa Lietuva laisvai atsiduso. Ten, kur Gediminas savo pilį kūrė, ten dar aimanuoja mūsų broliai, ten dar laukia mūsų kareivių su kalavija rankoje pasirodant.

Visa Lietuva dar neišvaduota.

Karas dar nepabaigtas!

Patyrę, dalyką gerai numanantieji žmonės, ten, iš lenkų pafrontės atvykstantieji, sako, kad tegul prieš kiekvieną mūsų kareivį stoja trys lenkai ir bus jie nugalėti, todėl, girdi, nereikia jų skaičiaus baidytis.

Gal taip, gal ne — ateitis parodys. Bet žinoime, kad ir pelė savo urve drąsesnė ir smarkesnė, kaip koks atėjūnas, svetimo turto grobikas.

Ir gal reikės mums su trečiuoju grobuonių kariauti, gal ir nereikės. Tai ne mūsų dalykas apie tai spėti: tam valdžia yra. Mūsų dalykas visuomet kovon būti pasirėngusiais, visuomet budriai sekti, ką priešas daro, visuomet ranką ant kalavijos padėtą laikyti.

Įsakys mums valdžia ir eis mūsų geležini pulkai į trečią frontą.

Taip!

Kar. Rus.

Laurinaičio Jono

Pasakų Žemėj.

(Žiūr. „K. Ž.“ Nr. 31).

Kodel ta žemė dunda, bilda? Kodel tie medžių lapai virpa, dreba? Kam ta pievų žolė linksta vysta? Kaip nedundės žemelė, kaip nedrebės lapeliai, kaip žolėlė nevys, kad iš vakarų priešas eina. Ji lydi grabai, paskui jo kraujas teka.

Isakė valdovas visiems į karą joti ir Jonas pranešimą gavo. Tik jis nekartu su kitais jojo ir ne tais keliais, kur kiti žygiavo. Jis visų paskiausiai pasibalnojo-džiusre kumelėle, visų vėliausiai pasiėmė parneštąjį kalaviją.

— Kur joji, Joneli, kam kalavijų švytruoji? — klausia mergytė. — Jei joji su priešu į laukus kautis, ir mane paimk.

Jonas mergytę pasiėmė į žygiuotę, bet kokiais keliais jiedu keliavo, nieks nematė. Tik prijojo jie aukštą kalną, iš kur jau aiškiai matėsi kautynių laukas. Jonas, palikęs mergytę vienoj kalno pusėj, nu-

Dokumentai ir faktai.

Lenkija Lietuvoj

Mes iš seniai žinome, kad Lietuva labai malonus lenkams kšnis, kad lenkų tautininkai negali įsivaizdinti nepriklausomos, nuo Lenkijos nedalinamos Lietuvos.

Šiuo kartu paduodame vieną dokumentą, kuriuo matyti, kad okupuotos Lietuvos gyventojai yra lenkų Žečpospolitos piliečiai:

Liet. Baldg. Fronto Valdyba
Nr. 3572 II.

19. XI. 28 d.

Į p. poručniką Dunin - Vasovičą,
ryšio karininką Kaune.

Naktį iš spalio 30 į 31 d. lietuvių kareiviai perėjo demarkacinę liniją, įsigriovė į lenkų teritoriją, per prievartą nusivedė su savim buvusį lietuvių kareivį Antaną Alešką, kuris yra saivaliai pabėgęs iš lietuvių kariuomenės ir apsigyvenęs savo gimtajame Markiškių sodžiuje. Teritoriniai jis priklauso lenkų valstybei.

Reikia kreiptis į Vyriausią lietuvių Vadybą, reikalaujant paleisti minėtą Antaną Alešką, kaipo Lenkų Žečpospolitos pilietį.

(—) Finz

papulkininkas ir štabo šefas

Originalui atatinka

(parašas neįskaitomas).

Čia svarbu ne pats faktas, kad mūsų kareiviai suėmė pabėgusį iš kariuomenės, nesvarbu ar tikrai tas įvyko. Bet įdomu, kad Markiškių kaimą lenkai mato Lenkijos ribose, kad Markiškių gyventojus lenkai skaito Lenkijos piliečiais.

Lietuvoje yra 4 Markiškių kaimai: ant Maišogalos-Vilniaus vieškelio, ties Beržininkais netoli Seinų, Utenos apskrity ir ant Dubysos netoli Raseinių. Visi tie vienvardžiai kaimai Lietuvos ribose ir lietuvių piliečių apgyvendinti, tie trys pirmutiniai yra lenkų okupuoti.

jojo į kitą šalį, šerė kalavijų į kalną ir iš jo išlindo sidabro žirgas ir sidabro rūbai. Pažabojo žirgą, apsilvilkė rūbus, sušvytravo šviesia kalavija ir nujojo į kovos lauką.

Ištiko baisios kautynės: žmonės kai rudenio lapai krito. Vienas tik sidabro galiūnas drąsiai įdinėja prieš o eilėse ir kalavijų mojuoja. Kai tik juo mostelėj, tūkstantis prieš o galvų krinta... Išžudęs visus priešus, Jonas sugrižo prie savo mergytės. Sugrižo be sidabro grožės, lopytais rūbais, džiusre kumelėle. Grižte grižo, tik mergytę nuliūdusią rado. Ji žiūrė į kautynių lauką ir širdimi griaudžia: kodel nepažino, kodel nepamatė to sidabrinio karžygio, galingo gražaus, kam grižo tas prastas, menkas Jonas...

Nespėjo jiedu sugrižti į namus, vėl gauna žinią į karą stoti: priešas užpuolė iš dviejų šalių — rytų ir pietų. Vėl joja Jonas su džiusre kumelėle, vėl ji mergytė lydi. Palieka dabar jis ją prie pat kautynių lauko, o pats akimirksny atsiduria prie to paties kalno. Bilstelėjo kalavijų į kalną ir iššoko aukso žirgas ir aukso rūbai. Kai apsišarvavęs nuskrido į kautynių lauką, visą lauką nušvietė. Visi armijų vadai ir o vadai dėmėjasi ir stebisi, iš kurios žemės, iš kurio krašto tas aukso karžygis atskrido. O jis įsivėlė į prieš

Žinant didelius lenkų norus paveldėti mūsų žemę, dar suprasi, kad okupuotoje lenkų vietoje gudri papulkininko galva dargi nesupras, kad čia gali būti ne Lenkija, jei jo kareiviai, nors ir prieš gyventojų norą, užėmė tas vietas.

Bet juokingu ir nė kiek nesuprantamu bus kitas atsitikimas, kuomet lenkai įsako savo žandarmerijai, esančiai Panevėžyje, surasti lenkų kariuomenės dezertyrių.

Panevėžio mieste gimęs Kazimieras Chlebavičius įstojo lenkų kariuomenėn. Ir pabėgo būdamas sveiktančiųjų komandoje. Komandos vyresnybė surašė jo asmens lapą, kuriame nurodė visas pabėgusio ypatybes. Tarp ko kito pažymėta, kad pabėgusis yra iš Lietuvos krašto. Tas raštelis buvo nusiųstas į dalį, kuri jį persiuntė toliau į Panevėžį.

Tomašor 1919—X—14 d.
Per O. K. U. Lodžiuje.

30 p. p. atsargos bataljono
vadovybė
Nr. 5808.

Žandarų skyrini
Panevėžyje

Siūčiame 1 egz. dezertyrio eilinio kareivio
Kazimiero Chlebavičiaus lapo, bylai toliau tęsti.
Priedas 1 egz.

(parašas neįskaitomas)
por. ir adjutantas.

Išeina, kad Tomašove esantieji lenkai nežino netgi kiek tęsiasi lenkų okupuotos ribos, nežino kokia Panevėžyje gali būti lenkų žandarmerija, ar bent įsivaizdina, kad visoje Lietuvoje ponauja lenkai.

Karininkas S — tis.

Šis tas apie karą.

Dėliai «Keli valdymo principai».

(Tąsa).

Paaiškinsime aukščiau išdėstytą kaikuriais karo istorijos pavyzdžiais:

eiles ir skina jas: kert kartą kalaviju, dešimt tūkstančių priešų galvų lekia, kert kitą — vėl tiek pat. Galvos krito krito ir priešų neliko. Viena mergytė ant rankų rymoja ir nuliūdusi į kovos lauką žiūri. Nebrangus jai dabar nei geras Jonas, nei sidabrinis puikorelis: reikia dabar jai šviesiojo aukso didvyrio. Bet jis dingo, kai dingsta bolydas tamsiame nakties danguj...

Vėl eina garsas, visa žemė kalba: keturios šalys, keturios karalystės sukilo. Jonas ir mergytė vėl į karą joja. Dar neprijojus priešų, Jonas išnyko: jis pas savo gerąjį kalnelį nužė. Kalaviju trinktelėjo į jo šoną ir iškilo deimanto žirgas ir deimanto rūbai. Kautynėms prasidėjus, jis atūžė į kovos lauką ir visiems akis apraibino. Nieks jau ir nemato, kaip jis vienu kalavijo mostelėjimu šimtą tūkstančių priešų guldo. Priešų daug, jis kerta, kerta...

Atsiklaupusi mergytė žiūri į deimantų karžygį: jis taip narsiai kaujasi, taip gražiai žiba... Tik kodėl jis pradeda svyruoti? Kodėl jam iš rankų kardas iškrito?.. Jis sužeistas nupuolė žemėn. Skuba mergytė gelbėti: gobia nuo rusvų kasų žalsvą cydrą, pina iš jų šilko kaspinus ir žaizdas apriša... Karžygis skaistus, karžy-

Aprašymas karo gyvenimo visų didžiųjų vadų ir didžiųjų talentų, kaip antai Anibalo, Cezario, Aleksandro Makedoniečio, Napoleono, Suvorovo, Skobėlevo, Fošo, Hindenburgo, perdėm liūdią didžiausią autoritątes reikšmę. Vien tik pasirodžius jiems kariuomenei arba keleta pasakytų žodžių stūmė kariuomenę į pergalę, vertė šią kariuomenę kantriai pakelti didžiausių trūkumų, ir, nežiūrint to, siekti galutinio tikslo — pergalės. „Puiki darbuotė“ „Vyriausio Prikalbinėtojo“ Kerensko visiškai nužemino rusų armijos viršininkų autoritąte ir išdavose apsiireiškė visiškai jos iškrikimas.

1854 metai. Kaukazo karas. Lezginai įsitvirtino kalnuotame Aule Kituri Barono Vrevskio rinktinės štabo viršininkas pulkininkas Desaze, nuvykęs pirmyn, prie avangardo, apgautas aulo ramybe, nutarė išrodyti iniciatyvos ir lengvai pagrobtį jį. Jisai įsakė avangardui žengti į šturmą, (avangardas visiškai neturėjo jokių šturmo priemonių, kad paimti aukštą tvirtovės sieną). Lezginai šturmuojančius sutiko smarkia ugnimi, apšaudė juos virintu vandeniu ir karšta derva. Šturmas buvo atremtas dideliais rusų nuostoliais. Bar. Vrevskis, užgirdė kanonadą, išėjo prie avangardo ir sužinojęs dalyko padėtį pasakė: „kaip neprotingai prasidėjo, taip neprotingai ir pasibaigs“ ir visai rinktinę įsakė eiti į šturmą. Ir šitas šturmas buvo atremtas, o patsai baronas Vrevskis mirtinai sužeistas. — Neigiamas iniciatyvos išrodymo atsitikimas.

1905 metai. Rusų Japonų karas. Vasario mėnesį japonų brigados vadui buvo pranešta, kad kaimas Kiuzan, esantis rusų pusėje, paliko be žvalgymosi. Jisai įsakė kuopai nakčia paimti šį kaimą. Sužinojęs, kad kuopa užėmė kaimą, jis įsakė nakčia savo brigadai žengti įkandin kuopos. Artimiausios rusų dalys, išgąsdytos netikėtu japonų pasirodymu, puolė atgal, užlenkdamos sparnus. Japonų brigados vadas savo iniciatyva pradėjęs veikti ir pranešęs apie tai vyresnybei, gavo įsakymą tęsti pradėtuosius veiksmus, ir išdavose patsai savaimi nedidelės vertės faktas, išsiplėtė į garsų pralaužimą tarpe 1-s ir 3-s rusų armijos pasibaigusį Mukdeno katastrofą.

1812 metai. Rugpiūtis. Borodino. Napoleonas, būdamas Ševardino redute, nežiūrint mažo mūšio lauko ploto, negalėjo savo laiku pastebėti ir apkainuoti Platovo kazokų pasirodymo pavojaus savo kairiame spar-

gis gražus, karžygio lūpos karštos. Mergytė bučiuoja bučiuoja lūpas, veidą ir ašaras lieja:

— Aš tave tesapnavau, tave vieną temylėjau, tu mano, mano...

Galingasis aukso gražuolis tuoj sustingo.

Žvalgosi mergytė. Visur tuščia tuščia.

— Kam tas mano sapnas, ta brangi mano svajonė palieka čia lauke pūti? Ar tik audringieji vėjai iš čia pūsdami mane dabar begaivins, man saldžią laimę beteiks? — verkia guodžiasi, namo svyruodama. Namie ji randa patalę begulintį sužeistą, išblyškusį Joną ir praeina pro jį, praslenka tyliai, šaltai, kaip eina ir slenka pro negyvą tiltą Nemuno ledai, nors ir jie kada užkliuvę subraška.

— Ar nepaduotum man šventą vaškine žvakę? — Jonas prašė. Dabar tik ji priėjo... ant jo kūno, sužeisto, kraujuoto, draikosi jos cydrai ir šilko kaspinai žvilga.

— Brangusis Joneli! Tai tu ten sidabrais, auksais ir deimantais žibėjai? tai tu ten savo priešų tūkstančius skynei? tai tau aš su ašaromis meldžiausi?..

— Aš, aš ten buvau, tik ne mane ten garbinai... Aš jau nebe tavo: aš mirštu, o tu liki garbinti žemę auksų, sidabrų ir deimantų grožes...

ne. Platovo kazokų pasirodymas kairiojo sparno gurguolėse sukėlė paniką, ir išdavos: Napoleonas pabijojo siųsti savo gvardiją prieš rusų centrą, kuo ir padėjo jiems atsikvėpti — ir galop mūšio ties Borodino Napoleonas neišlošė.

1914 metai. Rugpiūtis. Generolas Samsonovas, pasiuntęs savo korpusus į Rytų Prūsus, nuvyko pirmyn prie kariuomenės ne tik metęs jų valdymą, bet dargi nepalikdamas užpakaly ir savo štabo viršininko darbui suvienodinti. Nepasisėkimai 15-to ir 13-to korpusų, su kuriais buvo pats Samsonovas, paveikė į jį ir nedavė jam galimybės apystovų išnagrinėti. O nesant ryšių su kitais korpusais, jisai neturėjo galimybės paralyzuoti blogo priepuolio — ir išdavos katastrofa.

„Isakydamas viršininkas, remiasi žiniomis“. Kad valdyti kariuomenę, reikia turėti žinių apie priešą ir karo teatro apystovas. Pagrindas taisyklingas. Bet čia labai lengva padaryti neteisingą šių ypatybių išvadą: „jeigu viršininkas neturi žinių apie priešą arba tos žinios nepilnos ir netikros, tai aišku — viršininkas ir valdyti negali“. Bet ar taip yra? Netaisyklingas išeišginis mąstymo būdas. Viršininkas privalo pastatyti sau aiškų karo tikslą, o žinias apie priešininką ir aplinkybes išnaudoti tik tiek, kiek jos jam reikalingos. Teneužmiršta viršininkas, kad kariaujant apystovos ligi mūšio niekad nėra aiškios. Tik tai mūšis pilnai išaiškina apystovas. Ir tas viršininkų, kuris norėtų valdyti kariuomenę, tik remdamasis tikromis ir pilnomis apie priešą žiniomis, niekad nesulauktų šio laimingo momento, ir būtų visados priverstas laukti. Valdymas mūšiu ir apsireiškia tame, kad viršininkas, pastatęs sau aiškų tikslą ir išdirbęs planą, remiantis esančiomis pas jį žiniomis, pradeda vykdyti savo planą į gyvenimą. Mūšiui plėtojantis, viršininkas papildo esančias pas jį žinias apie priešą ir, žiūrint kokį jis sau uždavinį pastatė, išnaudoja gautas papildančias žinias taisyklingam savo kariuomenės veiksmų reguliavimui.

Isakymai, kurie remtųsi tikru ir pilnu apystovų žinojimu, yra idealas, kuris beveik nepasitaiko mūšyje. Ir tas, kuris rašo, kad „isakymas, kuris paeina iš netikro apystovų supratimo, turi formalės isakymo reikšmės su laiku ir parašais, bet neturi jis nei vidujinės svaros nei autoritės“, matyt neigia visų karo isakymų autoritę ir aišku, žemina viršininkų, kurie šiuos

isakymus leidžia, autoritę. Išdavos žinomos. Mane tik stebina, kad straipsnio „Keli valdymo principai“ autorius griebės tam tikros savo tezėms linijos, „kariuomenės valdymas negali būti griežtai diktuojamas iš aukšto“ palieka savo poziciją ir pareiškia, kad „nereikia, tečiau, manyti, kad aukštesnėms valdyboms visai nereikia kištis į puolančiųjų dalių veikimą“. Pavyzdžiai, paduoti kar. Laurinaičio, kad ir būtų tikrai neigiamais atsitikimais, vis tik neduoda teisės spręsti, kad apskritai visi viršininkų isakymai veda vien prie nepasisėkimų. Apskritai su pavyzdžiais reikia mokėti apsieiti. Jeigu istorija teikia pavyzdį, kuriame asmuo išrodė iniciatyvą, pasibaigusią katastrofa, tai negalima daryti išvadų, kad kiekvienas iniciatyvos išrodymas baigiasi katastrofa.

Prisimena man mažytis atsitikimas. Mano draugas nusprendė, kad jeigu jam išduos pirmos rūšies produktų, tai jisai pagaminsias puikius pietus. Susikirtom į laižybas. Draugas jas pralošė, todėl kad pietūs iš geriausių produktų niekam nebuvo tikę. Pasirodo draugas neturėjo nė mažiausio supratimo apie virėjo mokslą. Tai tiek.

Karo mokslo principai panašūs saulės spinduliams, ir tik akli jų nepastebi. Jei kas ir imasi juos aiškinti su aiškiu tikslu pakratinėti juos netaisyklingomis išvadomis, tai geriausiame atsitikime jis panašus blogam virėjui, o blogiausiame... palieku spręsti pačiam straipsnio „Keli valdymo principai“ autoriui.

Pulkininkas Kleščinskas.

Kazio Vižūno.

* * *

Kodel man liūdna?
Kas slėgia širdį?
Koks neramumas zieloj jaunoje?
Kokios tai kanklės?
Kokis tai aidas?
Kodel širdužė kerštu liepsnoja?
Cit... Paklausysiu...
Girdžiu. Tai rauda...
Aidas į širdį veržias giliai...

Jonas numirė. Pasaulis apkurto. Žemė tuščia ir plika pasidarė. Audringi vėjai daužosi, juodi debesys slankioja ir kad nors vienas saulės spindulėlis švytelėtų!

Mergytei ilgu, mergytei griaudu, mergytei širdį skauda, ir kad kas nuramintų jos sielos skausmą..

Baisiu laiku, laiku, kurį tik numirėliai pažįsta, laiku, kada saulė užgęsta ir žemė išnyksta, — aštuoni broliai grabą nešė. Pamatė juos mergytė ir nudžiugo.

— Broliai, broleliai! Kam einat pro šalį, kam grabą nešat?

— Girdėjom žmogus miręs, laidot einam, — atsakė broliai.

— Nieks nemirė, visi gyvena. Aš viena tik noriu numirti, jūs mane palaikokit, — atsigulė į grabą ir numirė.

Kalnais pakalnėmis eina grabas, aštuonių brolių nešamas. Nei amžino atilsio giesmės, nei varpų ašaroto graudaus gaudesio. Viena tik sunki kojų ženginė telydi grabą ore...

Nešė, nešė aštuoni broliai grabą, nunėšė į didelio gilaus ežero pakrantę ir į šaltą duobę įleido. Rūščiojo ežero vanduo tuoj grabą užliejo, sunkios juodos žemės jį užbėrė. Išaugo naujas, be gėlių kapas. Kaip tik

kapas išaugo, aštuoni broliai suklaupė melstis mergytės sielai. Kaip tik jie suklaupė maldai, varpai sugaudė, vargonai pravirko. Taip gailiai, ilgai varpai gaudė, taip graudžiai vargonai verkė, ašarojo, kad tos žemės gyvosios dvasios išgirdo tą graudžią, gedulingą ir iš visų šalių pradėjo palengvėl slinkti mergytės kapo paežery lankyti. Kai audros šėlsta, ežeras banguoja, tada tos dvasios renkasi, kai žemė tyli, ežeras tyvuliuoja, tada jos ant mergytės kapo meldžiasi.

— Žemės karionių auką palaimink, suteik jai numirusiai amžiną laimę; jos trumpas, skausmingas žemėje dienas nutęsk į laimės amžinastį...

Kai tos dvasios nustos mergytės kapą lankiusios, ištiks baisi audra, kokios dar dangus nėra matęs. Tada ežeras išsilies iš savo gelmių, aplies visą, visą žemę, o atėjusios žiaurios speigos ją amžių amžiams sušaldys.

Žmonės! Melskitės, prašykit, kad dvasių maldą nenuitiltų ant mergytės kapo amžiais.

6—XII—1919 m.

(Galas).

Teip... Amžių garsas...
 Penketo amžių...
 Tiek tai vergauta mūsų tyliai
 Penketas amžių —
 — Tamsi naktuzė...
 Nel Mūs tėvynė vėl jau laisvai
 Tai paskutinis
 Jos skausmo balsas...
 Nūdien vėl gyva mūs Lietuva!
 Amžiais rūdyjo
 Lietuvos kardas,
 Amžiais giruzė ošė liūdnei...
 Bet šiandien laisva
 Veržiasi daina,
 Gyvi jau vėlei mūs milžinai!

Daugailiai,
 1919.

Lietuvos savanoriai.

Išgirdę apie priešų veržimąsi Lietuvon, daug jaunimo stėjo lietuvių kareivijon.

S. valsčiuje buvo gana daug vyrų. Norintieji važiuoti užsirašė valsčiaus raštinėje ir po kelių dienų turėjo vykti Kaunan. Susidarė kelių dešimčių vyrų kuopelė. Jie buvo daugiausia iš vakarų valsčiaus pusės — netolyje nuo Prūsų sienos.

Buvo gražus, bet šaltas žiemos ketvirtadienio rytas. Savanoriai savo tėvų, brolių ir pažįstamų lydimi atvažiavo į miestelį. Beveik kiekvienas savanoris su savim turėjo šautuvą ar kalaviją. Reikėjo tikrai kelyje susitikti su priešu ir tikrai jau galėjo prasidėti kova. Kitas net ir kareivišką kepurę susirado. Kartu su jais važiavo ir mokytojas — karininkas K.

Visiems savanoriams į miestelį suvažiavus, vietinis kun. atlaikė pamaldas ir pasakė pritaikintą pamokslą. Po pamokslų laimino jiems daug drąsos ir patvarumo kovoje su priešininkais. Susėdus visiems vyrams į vežimus mokytojas - karininkas trumpa, bet karšta kalba atsisveikino visus pasiliekančius. Prašė jų neužmiršti ir kuo tik kuris gali jiems padėti. Po paskutinių jo žodžių savanoriai kelis kartus atsisveikino su lydinčiais šautuvų šūviais ir išvažiavo iš miestelio.

Jiems važiuojant likusis jaunimas padainavo keletą gražių dainų, o jų aidas išlydėjo savanorius toli, toli...

J. Karosėlis.

Po šrapnelių ir granatų ugnimi.

Tamsi ūkanota naktis. Dešinėje ir priešaky balsi kulkosvaidžių ir šautuvų ugnis. Dega, poška, trata, tartum tūkstančiai kadaginių laužų liepsnoja. Rakėtos palengva išskyla, o paskui leidžiasi, leidžiasi ir jau ant žemės trūksta nušviesdamos aplinkui. Siautė pragaro koncertas.

Guliu apkase. Klausaus ir laukiu kuomet čia reikės ir mums pradėti. Nekantru lauktil! Bėt štai subaubė rusų patrankos ir pradėjo sviesti šovinius į Kalkūnų dvarelį. Ten stovėjo mūsų vežimai ir man reikėjo būtinai prie jų nueiti. Lig pusiaukelioėjau grioviu, kuris mane saugojo nuo kulkosvaidžių ir šautuvų ugnies. Pasibaigus grioviui, prisėjo eiti lygiu lauku. Kulkos švilpdamos lėkė pro šalį.

Scdnu slinkau į dvarelį. Dešinėj krito granatos liūdnos tai į mūrus ar obelis, arba rausdamos žeme,

bet visa laimė, kad lengvosios, dažniausiai nesprogdavo. Didžiosios gi sprogdavo visos, bet per visą stovėjimo laiką netik kad mūsų neužmušė, bet nei vieno ir sužeist nesužeidė.

Įėjau tarp triobėsių ir skubu eiti; pajutau šrapnelio sprogimą ant galvos ir nušvitus lyg žaibui, pasipylė per galvą skeveldros į mūro langus, tik išgirdau stiklų byrėjimą ir pamačiau augštai viršui galvos apskritą dūmų kamuolį ir nuo balso sustojau lig basliu į žemę įdiegtas, bet atsipeikėjęs paskubinau žingsnį.

Girdžiu vėl dzi-i-i-inkt į mūrą, tik nušvito tamsoje ir plytgaliai pasipylė po kojomis. Paskui jo įkandin kitas, tik išgirdau obelies šakų lūžimą trak-štak-št-t-tak, skeveldra prašvilpė pro šalį ir kaž-kas palietė geležinę galvos šalną, kruptelėjau. Dabar pajutau kaip brangus yra tasai geležinis šalnas.

Juokinga man buvo iš tų, kurie neturėjo šalmų ir dar neįpratę į artilerijos šūvius, išgirdę granatai atskrendant, slėpdavo galvą lyg kurapka.

* * *

Antra naktis apkasuose. Iš vakaro ligi pusianakties buvo tyla ir ramu — nei vieno šūvio. Mes patys stebėjomės tai-tylai ir spėjom — ar tai nebus prieš antrą, nes kas vakaras ir naktis įvykdavo šaudymasis.

Pusiau dvyliktos nakties ramumas pranyko ir rusai — bolševikai pradėjo pilti į minėtąjį dvarelį ir mūsų apkasus. Išsyk paskui kits kito pasigirdavo po trylika šūvių ir sviediniai kaukdami skrysdavo į mūsų pusę.

Pasižiūrėjus į priekį buvo matyti patrankų ugnies — šviesos liežuviai — atspindžiai. Lengvųjų patrankų balsai girdėjos visiškai arti. Sėdėjau apkasuose susitraukęs ir skaičiau šūvius, klausydamas kur jie puola. Įpratus gali suprasti, kur puls sviedinys ir jeigu galima, tai slepies: stipriai prisiglaudi prie sienos taip, kaip ir mylimoji nemoka prisiglausti prie bernelio krūtinės.

Klausaus ir seku jų lėkimo. Girdžiu — lekia sunkioji biaurybė, kaukdama lyg laumė ir puolė priekyje. Nedalėkė! — nudžiugau, — ir toji jau nebekilus. Girdžiu vėl. U-u-u-u! būbt užpakalyje apkasu, tik žemės su dūmais iškilo į viršų.

Sviediniai pradėjo skrysti tankiau, šrapneliai pilti lyg lietų, taip kad pamečiau jų skaičių. Pradėjau nebeseioti jų puolimo, mano negiliame apkase pasidarė baisu ir pavojinga. Aš įsipiršau į gretimojo draugo gilų apkasą, nes savajame buvo didis pavojus.

Sėdime su draugu apkase ir manau sau: visą tinginiui papuola, daugiau nesijuoksiu iš draugų, kasancų gilesnius apkasus, bet ir aš netingėsiu ir šis kartas pamokė. Artilerija nieko blogo nepadarusi — nutilo.

Karys Stasys Butkus.

Balsas iš svetur.

Tikrai kartais nuostabūs mūsų kariuomenės žygiai, sukelia vis daugiau jai pagarbos, užuojautos, vis aukščiau kelia Lietuvos vardą, verčia vis atidžiau į mūsų reikalus atsižvelgti. Kariuomenės darbai ypač sukelia mūsų svetur esančių brolių tėvynės meilės jausmus, ilgesį, pasididžiavimą savo liaudimi, ir pasitikėjimą mūsų ateitimi. Vis daugiau atei-
 na įvairių mūsų Kariuomenei pasveikinimų, linkėjimų ir kitaip išreikštų pagarbos žodžių. Paprastai mes tų pasveikinimų nespausdiname, nes tegul kiti mus giria, o ne mes patys save. Bet čia dedame trumpai,

bet nuoširdų Frankfurto (Vokietijoje) lietuvių kuopelės pasveikinimą, atsiųstą Kr. Aps. Ministerio vardu:

Frankfurtas (M.)
27—XI—19.

Krašto Apsaugos Ministeriui.

Jaunų Frankfurto lietuvių kuopelė sveikina vykusių kariuomenės žygius mūsų brangios Tėvynės labui.

Tegyvuoją Lietuvai

Pasirašė: Tamulis, B. Norkus, J. Martinkus.

Karo Aviacijos Mokyklos pirmoji laida.

Gruodžio 16 d. įsakymu Lietuvos Kariuomenei įvyko Karo Aviacijos Mokyklos išleidimas. 9,15 v. mokykla išėjo iš dinksmadvario, 10 v. išsirikiavo prie įgulos bažnyčios. Po pamaldų ir iškilnių, kurios jau aprašytos spaudoje, mokykla sugrižo į savo namus... 17 valandą buvo pietai, — paskutinė bendro gyvenimo, bendrų vargų valandėlė. Visuose džiaugsmas, visuose juokas.

— Pagerbkit žuvusį pilotą, Šulcą Pričkį savo mokytoją, — kalba mokyklos viršininkas. Tyla, gilus atsiminimas...

— Kaip buvusi jūsų viršininkas, — jis tęsia, — paskutinį kartą prašau jūsų eiti, žygiuoti pirmyn tų dėsnių, tų principų keliu, kurį jums tarnyba nurodys. Kaip buvusi mokytojas prašau jūsų mokytis gyvenime to, kas reikalinga tarnybai, ir ko mokykla negalėjo jums duoti... Karininkas yra kultūros, mokslo žmogus. Siekit tos kultūros, mokslo patys ir teikit tiems, kurie to neturi, kareiviams... Nesekit nerūpestingų žmonių pavyzdžio. Jauskit savy visados protingą kultūros, mokslo žmogų...

Anksti rytą jau važiuo jauni karininkai įvairiais Lietuvos keliais savųjų atlankyti.

Debesys J.

Žinios.

Lietuvoje.

Evangelikų pamaldos bus lietuvių kalba pirmą Kalėdų dieną. Prasidės 12 valandą. Vokiečių bažnytėlėje ties Aleksoto tiltu. Ir reformatų ir evangelikų liuteronų prašoma atsilankyti.

Vokiečių kraustymasis. Vokiečiai iš Lietuvos išėjo, bet išeidami kiek įmanydami plėšė ramius gyventojus. Čia paduodame bent kiek atsitikimų.

Gruodžio 12 d. bermontininkai išėjo iš Skaudvilės. Paskutinė dalis bermontininkų atsižymėjo dar lig šiolei negirdėtais žveriškais ir plėšimais. Iš apylinkinių kaimų apie Nemakščius ir Skaudvilę atimta daug arklių, karvių, penėtų kiaulių, grūdų, pašaro ir pinigų. Apskritai tik vienam Nemakščių valsčiuje nuostolių padaryta daugiau kaip 200.000 auksinų. Pabudžių, Saulslių, Butėnų, Godgaudiškių, Kavaduonių kaimai yra labai apiplėšti. Žmonės labai įbauginti, nes vokiečiai sako vėl grįšią. Kalniškio kaimo Adomo Dulbio žmoną vienas vokiečių karininkas žverišškai užmušė. Lember-

to Juozo sudegino trlobą, atėmė visus javus apie 750 pūdų, dvi penėti kiauli ir tris karves. Šilių Petrą nušovė.

Kavaduonių kaimo Petronę Oną ir Adomą Jakučius, Joną ir Antaną Pertašius vokiečiai smarkiai sumušė.

Vaidatonių kaime Ivaškio Stepo sudegino trobas ir degant nieko neleido išnešti.

Pašuvykščio vienkiemį Rimką Aleksą prie jo namų nušovė ir jo lavoną apiplėšė. Iš jo namų atimta turto ant 28.000 auksinų. Minėtą Rimką nužudė ir apiplėšė paskutinis bermontininkų burelis. Tarp jų buvo trys karininkai; 12 val. ryto jie išvažiavo į Skaudvilę.

Pakelyje iš Nemakščių lig Skaudvilės vokiečiai apiplėšė tūkstančius gyventojų. Paplentėję atėmė kone visus arklius, javus, kiaulės, mėsą ir sušėrė žmonių šieną. Žemiau paduoti faktai užregistruoti. Vos tik ant keliatos kilometrų pločio 9. XII Stulgių kaimo Jonų Joną, Prūdėnų Juozą, Milkintą Benediktą vokiečiai žverišškai nužudė. Jų lavoną buvo subadyti durtuvais, rankų gyslos nupiaustytos ir kojų padai sužeisti. Prie to dar iš Jankaus ir Miltinto namų paėmė 24.000 auksinų pinigais ir ant 6.000 auksinų vertės rūbų. Karžauskio Juozo, Mialašauskio Antano iš Gaspanių kaimo, Karlauskio Jono ir Kelpšo Idepono iš Viežaičio kaimo, Vasiliauskio Igno ir Masiliauskio Petro Kupečių kaimo atėmė po vieną arkli t. y. 6 arklius. Loveikio Juozo Pranconiškio kaimo vokiečiai atėmė 5 pūdus mėsos ir 27 pūdus javų. Labauskio Igno Žvirgždžių viensėdyje atėmė 20 pūdų mėsos ir 50 pūdų javų. Kybartų Jono Žegotiškio viensėdyje atėmė 30 pūdų javų ir 100 auksinų.

Vokiečiai dar nemano atsisakyti nuo plėšimo. Aplinkybių ir mūsų kariuomenės verčiamą išsidangino iš Lietuvos. Bet tas jiems buvo nesuvisu malonu. Mes paduodame telefonogramą, kurią gavo iš Raseinių Lietuvos Šiaulių sąjunga.

Šiandien gruodžio mėn. 13 d. 11 val. ryto Tauragėje majoras Rossbachas buvo surinkęs vokiečių kareivius ir sakė jiems prakalbą:

„Tie geri laikai, kada mes buvome Lietuvoje ir Kurše, jau praėjo. Mes dabar grįžtam į Vokietiją ir kas mus ten laukia mes nežinom. Kolei kas stovėsime Rytų Prusuose. Mūsų Noskės valdžia tur būt mums neįsitikėdama mus nuginkluos. Noskės valdžia, tai ta valdžia, kuri kelia savo nosį ir vadina save valdžia. Ji vykdo visą ką įsako Santarvė, o Santarvė — tai mūsų priešininkas. Pavasarį, gal būt, bus mūsų kitas uždavinys. Koks — apie tą pasakyti negalima. Mes dabar savo politiką varysime slapta, kad mūsų priešai nežinotų ką mes darom. Draugai, visuomet atsiminkit, jog esat vokiečiai, vokiečiu kareiviai.

Linkėjimai mūsų Vaterlandui! Hurra!“

Iš Vyr. Komisijos Kariškiam žeme aprūpinti darbu.

Vyrausioji Komisija kariškiam žeme aprūpinti savo posėdyje š. m. gruodžio 4 dieną nusprendė, paimti valstybės nuosavybėn, kariškiam žeme aprūpinti, šias žemes iš pašalinių žemės savininkų:

a) Kauno apskrityje, Raudondvario valsčiuje iš grafo Benedikto-Jono Tiškevičiaus palivarkus Romainių 227,55 deš. ir Romainių — Vaksel 173 deš.

b) Ukmergės apskrityje, Stesikų valsčiuje iš Dominiko Dovgiallos palivarkus Šilimų, Mačaučių, Sembeliškės ir Papuolių apie 600 deš.

c) Vilkaviškio apskrityje iš Tado Volčiuskio palivarkus: Vanaginės, Alvito valsčiuje, apie 330 margų ir Karalių Žaliosios valsčiuje, apie 300 margų.

Buvo svarstomas dar klausimas apie paėmimą iš grafo B.-J. Tiškevičiaus Deltuvos palivarko, Ukmergės apskrityje, apie 315 deš., bet apie šios žemės paėmimą, nusprendimas atidėtas, kad surinktų papildomųjų žinių apie savininko įgallotinio pasiūlytasias, vietoj Deltuvos palivarko, paimti palivarkus: Sibiroko apie 135 deš., Vitinetos apie 40 deš. Gojaus apie 40 deš., Užuraisčio apie 35 deš., Krizovkos apie 34 deš. ir ką stigtu iš Liubuciškių palivarko.

Vyriausiosios Komisijos kariškiamis
žeme aprūpinti Vedėjas-Sekretorius

D.-J. Blynas.

Gruodžio 15 dieną, paskirtas Vyriausiosios Komisijos posėdis, kuriame bus sprendžiamas klausimas apie paėmimą iš grafo B.-J. Tiškevičiaus Šukiškės palivarko, apie 106 deš. ir Edvardavo pal. apie 120 deš., Kaišėdorių apskrityje ir valsčiuje.

Komisijos Vedėjas

Sekretorius D.-J. Blynas.

Užsienyje.

Iš Anglijos lietuvių kariškių gyvenimo.

„Išėivių Draugas“ (Nr. 48) praneša, kad Edinburgo mieste organizuojama lenkų legioninkai. Jų jau prisirinko į 150 žmonių. Kaip visuomet įvairiais suviliojimais įsirašė ir keletas lietuvių. Juos gal patraukė ir tas, kad lenkai pasakoja, būk jaučia prie lietuvių tikrą broliškumą, ir tas, kad legioninkų vadu yra pulkininkas Skakauskas, lietuvis, kilęs iš kaunijos, tik išsivadėjęs savo tautos.

Pagalios lietuviai susiprato ir išstojo iš tojo legiono. Pačiam gi pulkininkui Skakauskui nusiuntė visus lenkų legioninkų ženklus su sekančiu laišku:

Glazgow, 26 lapkr. 1919.

Gerbiamasis p. Pulkininke!

Mes buvusieji lenkų legiono lietuviai kareiviai, kad ir bemoksliai, tečiau jau supratome gerai, jog mums neišpuola būti tėvynės išdavikais. Mes jau nenorime lenkų eilėse tarnauti, nes jug lenkai yra Lietuvos užpuolikais ir kariauja prieš mūsų brolius lietuvius. Gražiname lenkų pas mūsų užsilikusius dar ženklus, nes jie mums primena mūsų tarnystę eilėse Lietuvos, mūsų tėvynės, priešų.

Teiktės priimti ir tt.

(Seka parašai).

Estal ir generolas Judeničas. Santarvė dar kartą galėjo įsitikinti, kad jų globiamos rusų kariuomenės nič nieko negali padaryti. Jose visose nėra to ūpo, pasiryžimo ir supratimo tikslo, kas veda į pergalę. Šiuo kartu tas pats atsitiko ir su generolu Judeničo armija. Gavus žinios paspirties ginklais, ji pradėjo pulti Petrogradą, bet neilgam trukus buvo veik visai išsklaidyta. Estų valdžia pranešė, kad jei rusų kariuomenė pereis į jų žemę tai estų kariuomenė ją nuginkluos.

Kadangi rusai jautėsi silpnučiais, tai jiems nieko daugiau neliko, kaip pripažinti savo pralaimėjimą. Generolas Judeničas atsisakė nuo savo vietos ir išvažiavo į Helsinkus, likusios kariuomenės vadovavimą perėmė Glazenapas. Taip pat panaikinta vadinamoji šiaurės-vakarų rusų valdžia, nes patsai gyvenimas parodė, kad ji yra netikusi savo siekių vykdyti. Tos valdžios galva Liasonovas greitai laiku išvažiuoja į Suomiją.

Saryšis Bermonto su Judeniču ir kitais rusų generolais. Žinios iš Paryžiaus tikrina, kad rasta dokumentai, jogei Bermontas veikė nesavystoviai, bet visišku kitų rusų valdžių pritarimu ir prijautimu, Visas tosios Pabaltijos avantiūros plenas buvo gerai apgalvotas. Jei Judeničas ir išsivadėjęs Bermonto ir viešai paskelbė jį rusų tautos išgama, tai tas buvo daroma vien tik dėl politikos.

Ir tikrai visas plenas buvo sugalvotas nepaprastai gudras. Savo jėgomis įtikėjęs, gen. Judeničas pradėjo pulti Petrogradą, tikėdamas greitu laiku jį paimti, ir tuo būdu įsivyrauti Rusijos šiaurėje. Tuo pačiu laiku prasideda Bermonto judėjimas. Įvykus Bermonto ir Judeničo žygiams, visa Pabaltija būtų likus rusų rankose, nors ir su vokiečių pagelba. O kad įvairaus plauko rusai neprielankiai žiūrį į naujai įsikūrusias valstybes, tą žinome ne tik mes vienai, bet ir visa Europa, nes savo siekiams rusų politikai nė kiek nesislepla.

Kolčakas kreipiasi į Sibiro gyventojus, prašydamas jį palaikyti. Visur nesiseka rusų generolams. Bent kiek jie įsivyrauja, tuojaus išdidėja, atsimindami laimingus caro laikus. Tuojaus pradeda nė kiek nesiskaityti su žmonių valia, norais. Todėl suprantama, kad po šokių tokių pergalių, jų laukia dar didesni nepasisekimai. Bet kiek pamokyti, jie vėl pradeda meilintis prie žmonių. Dabar Kolčakas silpnas, tai kreipiasi į Sibiro gyventojus, kad jį palaikytų. Atsišaukime į visuomenę, jis sako: „man nepasisekė, tačiau priešininkas turi būt nugalėtas. Bet rusų neseks išgelbėti, jei pažangieji gyventojų elementai nedalyvaus gelbėjime. Kaip tik seksis, bus sušauktas žemietybių savivaldybių organų seimas, Prisiėmusi didelių demokratingų idėjų, vyriausybė kreipiasi į visus piliečius, ragindama dalyvauti kovoj dėl laimėjimo. Sukilkite dėl tikrosios demokratijos ir steigiamojo seimo“!

O kuomet įvyko pasisekimu, steigiamasis seimas vėl bus užmirštas. Taip ir eina pas juos aplink į ratelį, kaip tam šokyj.

Redakcijos atsakai.

Jaunam svajotojui. Tamstos eilėse jausmo yra, gražių vietų taip pat netrūksta, bet dar silpnos. Patartina daugiau poezijos pavyzdžių skaityti.

Jurgiui Daina. Nėvykės liaudies dainų sekimas ir be to perdaug naivios. Kitos eilės „Ant Nemuno kranto“ silpnos. Netinka.

Plokščių „Pavasarininkų“ kuopai ir Panevėžio „ateitininkų“ kuopai. Mes nepausdiname įvairių kariuomenės sveikinimų, nes tatal geriau pritinka kitiems laikraščiams, o ne pačių kariškių. Jūsų raštus atidavėme „Lietuvai“.

Miškų Departamentas
reikalingas

girininkų,

baigusią specialią miškų mokslą arba gerai žinančių miškų ūkj su mokslo cenzu, nežemesniu 4 kl. gimnazijos arba mokytojų seminarijos ir mokančių skaityti ir statyti planus. Prašymus su priedais dokumentų ir curriculum vitae siųsti Miškų Departamentan.

Miškų Departamento Vedėjas
(parašas).

Sekretorius J. Grybas.